

ऋषयइतिसार्धः ॥ ५३ ॥ श्रद्धापविचयथास्यात्तथायष्टव्यमितिसंबंधः आश्रित्यशास्त्रमिति शेषः ॥ ५४ ॥ इति शांतिप० रा० नैलकंठीयेभारतभाष्यदीपेषष्टितमोऽध्यायः ॥ ६० ॥ ॥ ७ ॥ आश्रमा
णामिति ॥ १ ॥ वानप्रस्थमिति षाठक्रमेण विवक्षितः चतुर्थसंन्यासंतचजटाधरणसंस्कारं अवाप्यचेति चोभिन्नक्रमः चान् मुंडिनं च वदन्ति ॥ २ ॥ द्विजानित्वमवाप्यवेदमधीत्य आधानादीनिकर्माणि प्रा
प्यवानप्रस्थाश्रमंगच्छेदित्यन्वयः ॥ ३ ॥ ४ ॥ आरण्यकानां वानप्रस्थानां शास्त्राणि शासनानि समधीत्यसम्यगनुष्ठानेन प्राप्य अक्षरसाल्मतां कैवल्यं ॥ ५ ॥ एतानि द्विजत्वावाप्तादीनि एव शब्दः प्रकारांत

ऋषयस्तं प्रशंसंति साधुचैतदसंशयं ॥ सर्वथा सर्वदा वर्णैर्यष्टव्यमिति निर्णयः ॥ ५३ ॥ तस्माद्यष्टव्यमित्याहुः पुरुषेणा
नसूयता ॥ श्रद्धापवित्रमाश्रित्य यथाशक्तियथेच्छया ॥ ५४ ॥ इति श्रीमहाभारते शांतिपर्वणि राजधर्मानुशासनपर्वणि वर्णश्रमधर्मकथने षष्ठितमोऽ
ध्यायः ॥ ६० ॥ ॥ ७ ॥ भीष्म उवाच आश्रमाणां महाबाहो शृणु सत्यपराक्रम ॥ चतुर्णामपि नामानि कर्माणि च युधिष्ठिर ॥ १ ॥ वानप्रस्थं भैक्ष्यचर्यं
गार्हस्थ्यं च महाश्रमं ॥ ब्रह्मचर्याश्रमं प्राहुश्चतुर्थं ब्राह्मणैर्वृतं ॥ २ ॥ जटाधरणसंस्कारं द्विजातिवमवाप्य च ॥ आधानादीनिकर्माणि प्राप्य वेदमधीत्य च ॥ ३ ॥
सदारोवाप्य दारोवा आत्मवान्संयते द्वियः ॥ वानप्रस्थाश्रमंगच्छेत्कृतकृत्यो गृहाश्रमात् ॥ ४ ॥ तत्रारण्यकशास्त्राणि समधीत्यसधर्मवित् ॥ ऊर्ध्वरेताः प्रव्रजि
त्वा गच्छत्यक्षरसाल्मतां ॥ ५ ॥ एतान्येव निमित्तानि मुनीनामूर्ध्वरेतसां ॥ कर्तव्यानीह विप्रैः प्रणराजन्नादौ विपश्चिता ॥ ६ ॥ चरितब्रह्मचर्यस्य ब्राह्मणस्य विशां
पते ॥ भैक्षचर्यास्वर्धीकारः प्रशस्त इह मोक्षिणः ॥ ७ ॥ यत्रास्तमितशायी स्यान्निराशीरनिकेतनः ॥ यथोपलब्धजीवी स्यान्मुनिर्दातो जिते द्वियः ॥ ८ ॥ निराशीः
स्यात्सर्वसमो निर्भोगो निर्वाणविकारवान् ॥ विप्रः क्षेमाश्रमं प्राप्तो गच्छत्यक्षरसाल्मतां ॥ ९ ॥ अधीत्य वेदान्कृतसर्वकृत्यः संतानमुत्पाद्य सुखानि भुक्ता ॥ समाहि
तः प्रचरेद्गृहं यो गार्हस्थ्यधर्ममुनिधर्मजुष्टं ॥ १० ॥ स्वदारतुष्टस्त्वतु कालगामी नियोगसेवी न शठो न जिह्वः ॥ मिताशनो देव रतः कृतज्ञः सत्यो मृदुश्चानुशंसः क्ष
मावान् ॥ ११ ॥ दांतो विधेयो हव्यकव्ये प्रमत्तो ह्यन्नस्य दाता सततं द्विजेभ्यः ॥ अमत्सरी सर्वलिंगप्रदाता वैतान नित्यश्च गृहाश्रमी स्यात् ॥ १२ ॥

रं मोक्षप्राप्तौ वारयति ॥ ६ ॥ ब्रह्मचर्यादिव प्रव्रजेदिति श्रुतेर्मध्यममाश्रमद्वयमनित्यमित्याह चरितेति ॥ ७ ॥ ८ ॥ विकाराः कामसंकल्पादयस्तद्वच्चिंततद्रहितो निर्वाणविकारवान् अमनस्क इत्यर्थः ॥ ९ ॥ गृहि
णो मुक्तिमाह अधीत्येति समाहितः योगयुक्तः स गार्हस्थ्यधर्मयः प्रचरेत्सोऽपि अक्षरसाल्मतां गच्छतीति पूर्वेषां संबंधः ॥ १० ॥ असमाहितं प्रत्याह स्वदारो न शठो धूर्तः जिह्वः कुटिलः ॥ ११ ॥ विधेयः गुरुशा
स्त्राज्ञापालकः अप्रमत्तः अवहितः सर्वेभ्यो लिंगयुकेभ्य आश्रमेभ्यः प्रदाताऽन्नादेः लिंगप्रदातेति मध्यमपदलोपी समासः वैतानं श्रौतकर्मतन्निवृत्त्यः ॥ १२ ॥